

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे.

सेतू अभ्यास पूर्व चाचणी

विषय-मराठी

इयत्ता - दहावी.

गुण २५

विद्यार्थ्यांचे नाव -

कृती:- १. पुढील उताऱ्याच्या आधारे सूचनेनुसार कृती करा.

१.कारण लिहा.

(१)

अ.पक्षी मोठ्याने आवाज करत उंच उडतात.

आ. डोळ्यांनी कानांनी नाकाने आपण प्राण्यांच्या अनेक गोष्टी जाणतो (१)

जंगलातून फिरताना आपल्याला अनेक आवाज एकू येतात. उंच उंच गवतातून पाण्याकडे येणारे हिंस्र प्राणी पाहून पक्षी मोठ्याने आवाज करत उंच उडतात, तर शिकार होणारे प्राणी -जसे हरीण, सांबर व काळवीट मोठ्या आवाजात ओरडत धोक्याची सूचना देतात. वन्य प्राण्यांच्या पावलांचे ठसे, शिकार करण्याची पद्धत, विष्टा व झाडाझुडपावरील त्यांच्या नखांचा खुणा, त्यांचे विविध आवाज यावरून त्यांची आपल्याला ओळख होते. ही एक प्रकारची अरण्यालिपीच होय. जंगलवाचनाचा आपल्याला छंद लागला की डोळ्यांनी कानांनी नाकाने आपण प्राण्यांच्या अनेक गोष्टी जाणतो. प्राण्यांचे आवाज, पायांचे ठसे वास आपल्याला प्राण्यांच्या जगाशी एकरूप करतात. ओढा नदीकाठ माळरान डोंगरदऱ्या ओहळ झाडेझुडपे या सगळ्यांशी जवळीक निर्माण होते. कुठलेही जंगल आपल्याला कंटाळवाणे वाटत नाही कारण जंगलवाचनाचा अनुभव आपल्याला नवीनवी माहिती आणि वेगळ्याच स्वरूपाचा आनंद मिळवून देतो.

२. तुलना करा.

(२)

जंगली प्राणी	पाळीव प्राणी

३.स्वमत - आतापर्यंत तुम्ही केलेल्या प्रवासातील कोणतीही एक आठवण लिहा. (२)

कृती-२ -पुढील पद्याच्या आधारे सुचनेनुसार कृती सोडवा.

कृती-१ अ.काय ते लिहा -जात मांडण्यासाठी आवश्यक गोष्ट. (१)

आ. कोण ते लिहा- कवितेतील आपलं मनोगत सांगणारा व्यक्ती- (१)

तापीकाठची चिकण माती, ओटा तरी बांधू ग बाई

असा ओटा चांगला तर, जात तरी मांडू ग बाई.

असं जातं चांगल तर, सोजी तरी दळू ग बाई

अशी सोजी चांगली तर, लाडू तरी बांधू ग बाई

असे लाडू चांगले तर, शेल्याच्या पदरी बांधू ग बाई

असा शेला चांगला तर, भाऊराया भेटू ग बाई

असा भाऊ चांगला तर, दरी रथ आणील ग बाई

असा रथ चांगला तर, नंदी तर जुंपिन ग बाई

असा नंदी चांगला तर, माहेराला जाऊ ग बाई

असं माहेर चांगलं तर, धिंगामस्ती करू ग बाई.

इ. कवितेतील प्रत्येक वस्तू क्रमाने लिहा. जसे चिकण माती.....माहेराला जाऊ.

कृती-आ - पुढील काव्यपंक्तींचा तुम्हाला समजलेला अर्थ लिहा. (२)

असा शेला चांगला तर भाऊराया भेटू ग बाई

असा भाऊ चांगला तर दारी रथ आणील ग बाई

कृती: - २ व्याकरण घटकावर आधारित कृती.

१.पुढील सामासिक शब्दांचा विग्रह करून समास ओळखा. (२)

सामासिक शब्द	विग्रह	समासाचे नाव

महादेव		
आठवडा		

२.पुढील उदाहरणे हे कोणत्या रसाचे आहे ते लिहा. (१)

अ. उठा राष्ट्र वीर हो, सज्ज व्हा उठा चला.

आ. हे कोण बोलले बोला, राजहंस माझा निजला.

इ. कृती :योग्य पर्यायी शोधून लिहा (१)

अद्भुत रसांमध्ये पुढील स्थायीभाव असतो :

दुःख , आनंद ,आश्चर्य, सुख

१)आग लावणे या वाक्प्रचाराचे दोन अर्थ सांगा. (१)

१-----२-----

कृती:- ३-खालील कृती सोडवा. (५)

- पुढील चित्रांचे निरीक्षण करा व त्याआधारे कथा लिहा.कथेला शीर्षक द्या.

कृती-४ – पुढील बातमीचे वाचन करा व कृतीची उत्तरे लिहा.

(५)

(१) तुफान आलं... अन् गाव पाणीदार झालं...

उत्तर : दिनांक १० जून : सातारा (आमच्या वार्ताहराकडून)

मे महिन्याच्या अखेरीस वळवाचा पाऊस तुफानाच्या रूपात आला आणि कुकुडवाडी गाव पाणीदार झाले. कायम दुष्काळग्रस्त असणारे गाव वळवाच्या पावसाने काही वेळातच पाण्याने भरले. सारे गावकरी या घटनेमुळे आनंदित झाले.

गावकऱ्यांच्या बरोबर शहरात व परदेशात राहणाऱ्या ग्रामस्थांनीही या घटनेबाबत समाधान व्यक्त केले.

या सर्वांना आनंदित होण्याचे कारणही तसेच होते. गावातील सानथोर मंडळी आणि शहरात, परदेशात नोकरीनिमित्त बाहेर गेलेली मंडळी यांनी एकत्र येऊन साताऱ्यातील कुकुडवाडी गावातील दुष्काळावर मात केली आहे.

गेले दोन महिने सगळ्यांनी रात्रंदिवस मेहनत करून लाखो लीटर पाणी वाचेल एवढे चर खणले. बंधारे बांधले. डोंगरमाथ्यावरून येणारे पाणी या बंधाऱ्यांमुळे अडवून धरले जाईल अशी योजना केली. या सर्व मेहनतीचे फळ गावाला मिळाले. भविष्यात जूनपासून येणाऱ्या पावसामुळे गावातील पाण्याचे दुर्भिक्ष मिटेल अशी अपेक्षा सर्वत्र व्यक्त केली जात आहे.

बंधाऱ्यांनी अडवून धरलं. डोळ्या डोळ्यांत पाणी तराळलं. कष्टांचं फळ मिळालं. पाण्याच तुफान आलं. माणसांच्या एकजुटीनं हे साध्य केलं.

कायम दुष्काळग्रस्त असणारं हे गावं पाण्यानं भरल्यामुळे कुकुडवाडी गाव आनंदित झाले आहे. गावकऱ्यांबरोबरच शहरात, परदेशात नोकरी करणाऱ्या अनेक ग्रामस्थांचाही या कार्याला आर्थिक हातभार लागला होता. ••

- १) बातमीचे शीर्षक – (१)
- २) घटना घडलेली तारीख – (१)
- ३) घटनेचे ठिकाण – (१)
- ४) बातमीतील आशय तुमच्या शब्दांत थोडक्यात लिहा. (२)